

Valkon ja sen lähialueiden osayleiskaava

Arvoisat elinkokeino- ja infrastruktuurilautakunnan jäsenet ja varajäsenet sekä kaupunginhallituksen jäsenet

Valkon kyläyhdistys esittää huolensa Valkon alueen osayleiskaavan luonnoksista ja niihin tehdyistä t/kem alueen merkkinnöistä.

(t/kem = ”teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue, jolla on /jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen”)

Valkon kyläyhdistys vaatii, että kumpikaan nyt esitetty kaavahanke ei etene, vaan ne otetaan oikeaoppisesti käsittelyyn. Käsittelyssä tulee huomioida Sevesokonsultointivyyöhykkeen erityisvaatimukset ja lisäselvitykset. Kyläyhdistyksen mielestä kyseisiä kaavamerkintöjä voidaan käsitellä vasta sen jälkeen kun asiasta on saatu tarpeelliset selvitykset, ja kaikki vaadittavat toimenpiteet on tehty.

Alla perustelemme Valkon kyläyhdistyksen kantaa ja nostamme esille kysymyksiä, joita osayleiskaavan luonnokset ovat herättäneet.

Pidämme huolestuttavana, että kaavamerkintä on tullut kaavaluonnoksiin viimeisimmän asukkaita koskevan kuulemisen ja kommentointikierroksen/paikkatietokyselyn jälkeen. Tämä on suoritettu 15.6.2018-13.8.2018, jonka jälkeen kaavaluonnoksia ei ole ollut mahdollista kommentoida, eikä niistä ei ole tullut asukkaille eikä alueella toimiville yrityksille mitään informaatiota. Vaikka OAS-osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa näin ilmoitetaan tehtävän (kohta 7 Osallistuminen ja vuorovaikutus).

Molmepiin kaavaluonnoksiin merkitty Seveso-konsultointivyyöhyke, jonka alustava arvio on 1 kilometrin säde, kattaa käytännössä koko Valkon alueen. Tämän lisäksi suunnitellun kemikaaliterминаalin vaikutus turvavyöhykkeineen ulottuu kaikkiin liikennöintireitteihin myös kaava-alueen ulkopuolella: niin junarataan kaupungin keskustan läpi kuin Valkon maantiehen ja laivaväyliin.

Vastustamme molemmissa ehdotuksissa olevaa t/kem-merkintää, sillä ymmärtääksemme asiasta ei ole tehty Ympäristövaikutusten arviointia (YVA) eikä hanketoimija ole tehnyt selvitystä kemikaaleista, joita terminaalissa on tarkoitus varastoida ja käsitellä. (kts. [Ymparisto > Ympäristövaikutusten arviointi](#))

” Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) avulla pyritään vähentämään tai kokonaan estämään hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia. Hankkeet voivat olla esimerkiksi moottoriteitä, kaivoksia, jätteenkäsittelylaitoksia tai tuulivoimaloita.

YVAssa hankkeen vaikutukset arvioidaan suunnittelun yhteydessä ennen päätöksentekoa, jolloin tuleviin ratkaisuihin voidaan vaikuttaa. YVA on suunnittelun apuväline, jonka tulokset on otettava huomioon hankkeen lupaharkinnassa.

Hanketta suunnitteleva taho huolehtii tarvittavien ympäristöselvitysten tekemisestä. Suunnittelusta voi vastata yksityinen yritys tai julkinen taho. Menettelyä ohjaa ja valvoo yhteysviranomaisena toimiva ELY-keskus. Ydinenergiahankeissa yhteysviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö.

YVAan saavat osallistua kaikki ne, joihin hanke voi vaikuttaa. Tiedonsaanti ja osallistuminen ovatkin menettelyn kulmakiviä.

Lainsäädännössä on määritelty hankkeet, joista on aina tehtävä ympäristövaikutusten arviointi. Menettelyä voidaan soveltaa myös tätä pienempiin tai muihinkin kuin asetuksessa mainittuihin hankkeisiin, jos niistä katsotaan aiheutuvan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Jos arvelet, että tietty hanke voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia, jotka edellyttävät ympäristövaikutusten arviointia, ota yhteys oman alueesi ELY-keskukseen, joka päättää menettelyn tarpeellisuudesta.”

Ympäristöministeriön ohjekirje koskien Seveso III-direktiiviä kertoo että tällaisia laitoksia ei tulisi sijoittaa Valkon sataman kaltaisiin paikkoihin.

”Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Kaavoituksessa on huolehdittava, ettei riskille alttiita toimintoja sijoiteta liian lähelle vaaraa aiheuttavia laitoksia ja varastoja. Esimerkiksi päiväkodit, koulut, hoitolaitokset, sairaalat, asuinalueet ja vilkkaat liikenneväylät sekä luonnon kannalta erityisen herkäät tai tärkeät alueet ovat tässä tarkoitettuja riskialttiita toimintoja. Kaavoitettaessa tulee ottaa huomioon myös tuotantolaitoksen toiminnan mahdollinen laajenemisvara, evakuointitarpeet ja pelastuslaitoksen toimintaedellytykset.

Tukes on määritellyt tuotantolaitoksille ja varastoille vyöhykkeet, joiden sisällä kaavoituksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riskeihin ja suuronnettomuusvaaran torjuntaan. Nämä ns. konsultointivyöhykkeet on muodostettu laitosten riskeistä yleisesti tiedossa olevien arvioiden perusteella, joten niitä ei voi suoraan käyttää suojaetäisyyksinä tuotantolaitosten ja herkkien toimintojen välillä.

Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista suuronnettomuusriskin piiriin kuuluvan konsultointi vyöhykkeen sisällä on

kaavaa laadittaessa pyydettyä Tukesin sekä pelastusviranomaisien lausunto.

Lausuntopyynnöstä tulisi käydä ilmi, mikä tuotantolaitos on kyseessä. Lausuntomenettely on samoin tarpeen laadittaessa tai muutettaessa sellaisia teollisuus- ja varastoalueiden kaavoja, joille sijoittuvasta toiminnasta saattaa aiheutua suuronnettomuusvaara. Tukesilta ja pelastusviranomaiselta on hyvä selvittää kaavaprosessin varhaisessa vaiheessa mahdolliset tarpeet osallistua viranomaisneuvotteluihin ja lausunnon antamiseen. Myös toiminnanharjoittajaa ja kiinteistönomistajaa on hyvä informoida ajoissa mahdollisista kaavamutoksista, samoin heidän pyytäminen mukaan mahdollisiin työneuvotteluihin on usein tarpeen riittävän ja ajan tasalla olevan tiedon saamiseksi.”

Valkossa nuo kaikki yllämainitut riskille alttiit toiminnot sijaitsevat nyt kaavaan merkityn Seveso konsultointivyöhykkeen sisällä, pois lukien sairaala. Käytännössä yllä oleva ohje esittää asian niin, että tuollaista kaavamerkintää ja tuotantolaitosta ei tule Valkon satamaalueelle sijoittaa, sillä sen vaikutukset koskevat käytännössä jokaista Valkon asukasta sekä yritystä. Lisäksi vaikutukset koskisivat näkemyksemme mukaan kuljetusreittien varrella asuvia vakituisia asukkaita, vapaa-ajan asukkaita sekä yrityksiä.

Tärkeää on myös huomioida, että Valkossa vallitsevat tuulet ovat pääsääntöisesti etelästä tai lounaan suunnasta mikä tarkoittaa, että mahdollisen onnettomuuden tapahtuessa Loviisan keskusta on suoraan tuulien alla, joutuen nopeasti mahdollisen kemikaalipäästön kohteeksi.

Lisäksi huomioitavaa on, että kaavoitusasiassa ei ole toteutunut yllämainitut käytännöt ja selvitystyöt.

Kyseisen t/kem-merkinnän alueelle suunnitellun terminaalin (josta siis on vielä kaikki ympäristöselvitykset ja tarkempi tieto kemikaaleista puuttuvat) on sanottu työllistävän noin 5 henkilöä ja kasvattavan sataman liikennettä ja liikevaihtoa noin 20%.

Suunnitteluvaiheessa ei ole tuotu esiin kaavamutoksen vaatimia taloudellisia аспекteja kuten laivaväylien ja satama-altaan syventäminen, Eestinkolmion kiinteistöjen lunastaminen ja muun infran rakentaminen. Julkisuuteen annetuilla luvuilla tarvittavaa infrarakentamista ei voida kustantaa. Lisäksi kaavamerkinnässä pitää ottaa huomioon kaupungille tule negatiivinen julkisuus muun muassa Eestinkolmion talojen lunastuksissa, uusien asukkaiden halu muuttaa erittäin vaarallisia kemikaaleja käsittelevän ja varastoivan laitoksen ”konsultointivyöhykkeen” sisälle, ja tästä johtuva alueen kiinteistöjen hinnan lasku.

Lisäksi suurta huolta aiheuttaa kyseisen terminaalin perustamista suunnittelevan yhtiön taustatiedot. Joita ei käytännössä ole.

Avoinna olevia kysymyksiä:

- YVA + muut selvitykset ja raportit? Keskustelu ympäristöviranomaisten, ELYkeskuksen ja Tukesin kanssa?
- Kaupungin sitoumukset infra-rakentamiseen ja niiden kustannuksiin?
- Vaikutukset Valkoon ja koko Loviisan alueeseen (meri ja maa-alueet).
- Vaikutukset Valkon asukkaiden turvallisuuteen ja asumistyytyväisyyteen sekä jo olemassa olevaan yritystoimintaan.
- Vaikutukset uusien asukkaiden ja yritystoiminnan houkutteluun alueelle.
- Kiirehtiminen. Miksi kaupunki tuo tällaisia kauaskantoisia esityksiä lautakunnan käsittelyyn käytännössä niin nopealla aikataululla että lautakunnan jäsenillä ei ole mitään mahdollisuutta syventyä hankeen tarvitsemalla tarkkuudella aineistoon?
- Miksi asiasta ei ole järjestetty tiedotustilaisuuksia asukkailla ja yrityksille?
- Mitä kemikaaleja on tarkoitus varastoida ja käsitellä (vastaukseksi ei riitä kuten Alfaterminal Oy:n nettisivuilla ilmoitetaan: Terminaaliin on määrä varastoida pääosin kemikaalituotteita mukaan lukien petrokemian tuotteet ja biopolttoaineet
- Selvitys hanketta ajavan Alfaterminal Oy:n omistajasuhteista sekä liiketoimintasuunnitelma?

Huolemme on, että jos nyt kyseinen t/kem-kaavamerkintä saisi lainvoiman niin päätös tehdään erittäin vajavaisin ja koko Loviisaan vaikuttavien puutteellisten tietojen pohjalta.

Lisäksi odotamme vastauksia yllä oleviin kysymyksiin kaupungin virkamiesten toimesta.

Ystävällisin terveisin

Valkon Kyläyhdistys ry

Hallitus

